

15. సూరహ్ అల్-హిజ్ర్

سُورَةُ الْحَجْرِ

ఇది, సూరహ్ యూసుఫ్ (12) తరువాత అవతరింపజేయబడిందని సుయూతిగారు అభిప్రాయపడ్డారు. “నిశ్చయంగా, మేమే ఈ ఖుర్ఆన్‌ను అవతరింపజేశాము మరియు నిశ్చయంగా మేమే దీనిని కాపాడువారము.” (9వ ఆయత్). దీనిపేరు 80వ ఆయత్ నుండి తీసుకొనబడింది. ఇందులో 99 ఆయతులు ఉన్నాయి. అల్-హిజ్ర్ (Rocky Tract), గుట్టల ప్రాంతం. ఇది ఒక ప్రాంతం పేరు. సమూద్ జాతివారు ఇక్కడ నివసించారు. ఇది మక్కా-సిరియా మార్గంలో ఉంది. అక్కడ చాలా గుట్టలున్నాయి. ఇది చివరి 6 మక్కా సూరాహ్‌ల(10-15) సమూహంలో చివరిది.

అసంత కరుణామయుడు అపార కరుణాద్రుత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. (*) అలిఫ్-లామ్-ర. ఇవి దివ్యగ్రంథ ఆయత్లు మరియు (ఇది) ఒక స్పష్టమైన ఖుర్ఆన్.¹

2. సత్యతిరస్కారులు: “మేము అల్లాహ్‌కు విధేయు(ముస్లిము)లమైతే ఎంతబాగుండేది!” అని (పునరుత్థాన దినమున) పలుమార్లు కోరుకుంటారు.

3. వారిని తింటూ (త్రాగుతూ) సుఖ సంతోషాలను అనుభవిస్తూ, (వృథా) ఆశలలో ఉండటానికి విడిచిపెట్టు. తరువాత వారు (సత్యాన్ని) తెలుసుకుంటారు.

4. మరియు (దాని వ్యవధి) నిర్ణయించి వ్రాయబడి ఉండనిదే, మేము ఏ నగరాన్నీ కూడా నాశనం చేయలేదు.²

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ

وَقُرْآنٍ مِّبِينٍ ﴿١﴾

رُبَّمَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ

كَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾

ذَرَهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا

وَيُلْهِمُهُمُ الْأَمْلَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

﴿٣﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَهَلَا

كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤﴾

1. చూడండి, 5:15.

2. ఇంకా చూడండి, 26:208 మరియు 6:131.

5. ఏ సమాజం కూడా తన నిర్ణీత గడువుకు, ముందు గానీ మరియు వెనక గానీ కాజాలదు.¹

6. మరియు (సత్యతిరస్కారులు) అంటారు: “ఓ హితబోధ (ఖుర్ఆన్) అవతరింప జేయబడిన వాడా (ముహమ్మద్!) నిశ్చయంగా నీవు విచ్చివాడవు.

7. “నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, మా పద్ధకు దేవదూతలను ఎందుకు తీసుకొని రావు?”

8. మేము దేవదూతలను, సత్యంతో తప్ప పంపము మరియు వారు వచ్చినప్పుడు వీరికి ఏ మాత్రం వ్యవధి ఇవ్వబడదు.²

9. నిశ్చయంగా, మేమే ఈ జ్ఞాపిక (ఖుర్ఆన్)ను అవతరింపజేశాము మరియు నిశ్చయంగా మేమే దీనిని కాపాడేవారము.³

10. మరియు (ఓ ముహమ్మద్!) వాస్తవానికి మేము, నీకు పూర్వం గతించిన తెగల వారి పద్ధకు కూడా (ప్రవక్తలను పంపాము.

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا

سَتَّخِرُونَ ﴿٥﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ

الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنْتَ

مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

مَا نُنزِّلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ

وَمَا كَانُوا إِذَا مُنْظَرِينَ ﴿٨﴾

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ

لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي

شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾

1. చూడండి, 7:34. ఏ నగరం కూడా దాని సత్యతిరస్కారం మరియు అత్యాచారాలకు వెంటనే నాశనం చేయబడదు. దానికి ఒక వ్యవధి, నియమిత కాలం అల్లాహుతా'అలా తరఫునుండి ఇవ్వబడుతోంది. ఇక ఆ నియమిత కాలం వచ్చిన తరువాత వారు దాని నుండి వెనుకా ముందు కాలేరు అంటే ఒక్కక్షణం కూడా వ్యవధి పొందలేరు.

2. చూడండి, 6:8-9.

3. 1400 సంవత్సరాలలో ఒక అక్షరంలో కూడా మార్పులేకుండా భద్రపరచబడిన దివ్యగ్రంథం కేవలం ఈ ఖుర్ఆన్ మాత్రమే. ఎందుకంటే అల్లాహుతా'అలా: “నిశ్చయంగా, మేమే ఈ ఖుర్ఆన్ ను అవతరింపజేసినవారము మరియు నిశ్చయంగా, మేమే దీనిని కాపాడువారము.” అని అన్నాడు. ఇంకా చూడండి, 2:23 మరియు 85:22.

11. మరియు వారి వద్దకు వచ్చిన ఏ ప్రవక్తను కూడా, వారు పరిహసించకుండా ఉండలేదు.¹

12. ఈ విధంగా మేము దీనిని (సత్య తిరస్కారాన్ని) అపరాధుల హృదయాలలో ప్రవేశపెట్టాము.

13. వారు దీనిని (ఈ ఖుర్ఆన్ ను) విశ్వసించడం లేదు. మరియు వాస్తవానికి (సత్యతిరస్కారులైన) వారి పూర్వీకుల విధానం కూడా ఇలాగే ఉండేది.

14. మరియు ఒకవేళ మేము వారి కొరకు ఆకాశపు ఒక ద్వారాన్ని తెరిచినా, వారు దానిపైకి ఎక్కుతూ పోతూ!

15. ఇలా అనే వారు: “నిశ్చయంగా, మా చూపులు భ్రమింపజేయబడ్డాయి. అలాకాదు, మాపై మంత్రజాలం చేయబడింది.”²

16. మరియు వాస్తవానికి, మేము ఆకాశంలో తారాగణాన్ని (నక్షత్ర రాశులను) సృష్టించి, దానిని చూపరులకు అలంకార మైనదిగా చేశాము.

17. మరియు శపించ (బహిష్కరించ) బడిన ప్రతి వైతాను నుండి దానిని (ఆకాశాన్ని) సురక్షితంగా ఉంచాము.³

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا

بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١١﴾

كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ

الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ ۗ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ

الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ

السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿١٤﴾

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ

نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا

وَرَزَقْنَاهَا مِنَ السَّمَاءِ بَرُوجًا ﴿١٦﴾

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ

رَّجِيمٍ ﴿١٧﴾

1. చూడండి, 6:10.

2. చూడండి, 6:7 మరియు 10:2

3. చూడండి, 2:14 మరియు 37:7.

18. కాని, ఎవడైనా (ఏ షైతానైనా) దొంగచాటుగా వినటానికి ప్రయత్నిస్తే, స్పష్టమైన కొరవి (అగ్నిజ్వాల) అతనిని వెంబడిస్తుంది.¹

19. మరియు మేము భూమిని వ్యాపింప జేశాము మరియు దానిలో స్థిరమైన పర్వతాలను నాటాము మరియు దానిలో ప్రతి వస్తువును తగిన పరిమాణంలో ఉత్పత్తి చేశాము.

20. మరియు అందులో మీకూ - మరియు మీరు పోషించని - వాటి (జీవరాసుల) కొరకూ, మేము జీవనోపాధిని కల్పించాము.²

21. మరియు మా దగ్గర పుష్కలంగా నిలువలేని వస్తువు అంటూ ఏదీలేదు మరియు దానిని మేము ఒకనిర్ణీత పరిమాణంలో మాత్రమే పంపుతూ ఉంటాము.

22. మరియు మేము (వృక్షకోటిని) ఫలవంతం చేయటానికి గాలులను పంపుతాము! తరువాత మేము ఆకాశం నుండి నీటిని కురిపించి దానిని మీకు త్రాగటానికి సమకూర్చుతాము మరియు దాని కోశాధికారులు మీరు మాత్రం కారు!

23. మరియు నిశ్చయంగా, మేమే జీవన్మరణాలను ఇచ్చేవారము మరియు చివరకు మేమే వారసులుగా మిగిలేవారము.³

إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ

شِهَابٌ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا

فِيهَا رَوْسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ

شَيْءٍ مَّوْرُونٍ ﴿١٩﴾

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيشَ وَمَنْ

لَسْتُمْ لَهُ بِرَزَاقِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ

وَمَا نُنزِلُ لَهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢١﴾

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا

مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْتَقَيْنَاكُمْ مِ

وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ﴿٢٢﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ مُّحْيِ وَنُؤْتِ وَنَحْنُ

الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

1. చూడండి, 37:10.

2. చూడండి, 11:6.

3. చూడండి, 3:180 మరియు 57:10.

24. మరియు వాస్తవానికి, మీకు ముందు గడిచిపోయిన వారి గురించి మాకు తెలుసు మరియు వాస్తవంగా మీ తరువాత వచ్చే వారి గురించి కూడా మాకు బాగా తెలుసు.

25. మరియు నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు, ఆయనే! వారందరినీ సమావేశపరుస్తాడు. నిశ్చయంగా, ఆయన మహా వివేకవంతుడు, సర్వజ్ఞుడు.

26. మరియు వాస్తవంగా మేము మానవుణ్ణి (మోగే (ధ్వనిచేసే) మట్టి, రూపాంతరం చెందిన జిగట బురద (బంకమట్టి)తో సృష్టించాము.²

27. మరియు దీనికి పూర్వం మేము జిన్నాతులను (పొగలేని) మండే అగ్ని జ్వాలతో సృష్టించాము.³

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ

عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ

مِّنْ حَمَلٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٦﴾

وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارٍ

السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

1. 'ఎవరైతే ముందుగా (మావద్దకు) వస్తారో మరియు ఎవరు వెనుక ఉండిపోతారో... తెలుసు.' ఈ రెండరకాల వ్యాఖ్యానాలు కూడా సరైనవే అని వ్యాఖ్యాతలు అంగీకరించారు.

మరొక వ్యాఖ్యానం: 'మరియు వాస్తవానికి, మీలో ముందుకు సాగిపోయే వారెవరో మాకు తెలుసు మరియు వాస్తవానికి, వెనుకంజ వేసేవారెవరో కూడా మాకు తెలుసు.' అని కూడా ఇవ్వబడింది.

2. మానవుడు మట్టితో సృష్టించబడ్డాడు. వేర్వేరు చోట్లలో ఆ మట్టి స్థితిని బట్టి వేర్వేరు పేర్లు ఇవ్వబడ్డాయి. 1) సాధారణంగా ఎండిపోయిన (తడి లేని) మట్టిని తురాబ్ - దుమ్ము అని, 2) దానిని నీళ్ళువేసి కలిపితే 'తీన్ - మట్టి అని, 3) అది చాలా నీళ్ళతో కలిపి వాసన వచ్చే బురదగా ఉంటే, 'హుషిన్ మసూన్ - జిగట బురద అని, 4) అది ఎండిపోయి శబ్దం చేస్తే, 'స'లాల్ - అని, 5) దానిని కాల్చితే, ఫ'ఖ్ఖార్ - పెంకు, అని పేర్లు ఇవ్వబడ్డాయి. (చూడండి, 55:14).

3. అల్-జిన్ను, జిన్నతున్ (బ.వ.): అంటే మానవుల కండ్లకు కనబడనిది అని అర్థము. అందుకే వారిని ఈ పేరుతో పిలుస్తారు. వారికి తెలివి ఉంది, మంచి చెడుల విచక్షణా శక్తి ఉంది. పొగలేని అగ్నిజ్వాలతో సృష్టించబడ్డారు. వారు తింటారు, త్రాగుతారు. వారి సంతతి పెరుగుతుంది. వారికి మరణం ఉంది. వారి కర్మలను బట్టి వారికి, మానవులవలే స్వర్గ సరకాల ప్రతిఫలాలు కూడా ఉన్నాయి. ('అబ్దుల్-మజీద్ దర్యాబాది, ర'హ్మా.) చూడండి, 55:15 మరియు 6:100.

28. మరియు నీ ప్రభువు దేవదూతలతో ఇలా అన్న విషయం (జ్ఞాపకం చేసుకో!): “నిశ్చయంగా నేను మ్రోగే మట్టి, రూపాంతరం చెందిన జిగురు బురదతో మానవుణ్ణి సృష్టించబోతున్నాను.

﴿٢٨﴾

29. “ఇక నేను అతనికి పూర్తిగా ఆకారమిచ్చి (రూపమిచ్చి), అతని (ఆదమ్)లో నా (తరపు) నుండి ప్రాణం (రూహ్) ఊదిన తరువాత, మీరంతా అతని ముందు సాష్టాంగం (సజ్జా) చేయాలి.”¹

30. అప్పుడు దేవదూతలు, అందరూ కలిసి సాష్టాంగం (సజ్జా) చేశారు -

31. ఒక్క ఇబ్లీస్ తప్ప! అతడు సాష్టాంగం (సజ్జా) చేసేవారిలో చేరనని మొండికేశాడు.

32. (అల్లాహ్) ఇలా ప్రశ్నించాడు: “ఓ ఇబ్లీస్! నీకేమయింది, నీవు సాష్టాంగం (సజ్జా) చేసేవారిలో ఎందుకు చేరలేదు?”

33. (ఇబ్లీస్) ఇలా జవాబిచ్చాడు: “మ్రోగే మట్టి, రూపాంతరం చెందిన జిగురు బురదతో నీవు సృష్టించిన మానవునికి నేను సాష్టాంగం (సజ్జా) చేసేవాడను కాను.”

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَلِّقُ
بَشَرًا مِّنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ، وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي

فَقَعُوا لَهُ، سَاجِدِينَ ﴿٢٩﴾

فَسَجَدَ الْمَلَكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ

﴿٣٠﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ

السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ

السَّاجِدِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ،

مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٣٣﴾

1. ఈ సాష్టాంగం కేవలం అల్లాహ్ (సు.తా.) ఆజ్ఞను శిరసావహించటానికి చేయబడిన గౌరవ ప్రదమైన సాష్టాంగం. ఇది అరాధనార్థం చేసింది కాదు. ము'హమ్మద్ (స'అస) షరీఅత్లో గౌరవార్థం కూడా అవ్వరికైనను సాష్టాంగం చేయటం ధర్మసమ్మతం కాదు. ఇంకా చూడండి, 2:30-34 మరియు 7:11-18.

2. 'మానవుడు మట్టితో సృష్టించబడ్డాడు, కాని నేనైతే అగ్నితో సృష్టించబడ్డాను, కాబట్టి నేను మానవుని కంటే ఉత్తముడను, నేనెందుకు అతనికి సజ్జా చేయాలి.' అని ఇబ్లీస్ అన్నాడు. దైవప్రవక్తలందరూ మట్టితోనే సృష్టించబడ్డ మానవులేనని ఖురఆన్ విశదీకరించింది. దీనిని విశ్వసించక పోవడం మరియు మట్టితో సృష్టించబడ్డవారు అధములని భావించడం షై'తాన్ అనుసరించడమే! ఇంకా చూడండి, 7:11.

34. (అల్లాహ్) అన్నాడు: “అయితే నీవు ఇక్కడినుండి వెళ్ళిపో! ఇక, నిశ్చయంగా, నీవు శపించ (బహిష్కరించ) బడ్డవాడవు!

35. “మరియు నిశ్చయంగా, తీర్పుదినము వరకు నీపై శాపం (బహిష్కారం) ఉంటుంది.”

36. (ఇబ్లీస్) వేడుకున్నాడు: “ఓ నా ప్రభూ! పునరుత్థానదినం వరకు నాకు వ్యవధి నివ్వ!”

37. (అల్లాహ్) జవాబిచ్చాడు: “ఇక నిశ్చయంగా, నీవు వ్యవధి ఇవ్వబడిన వారిలోని వాడవు!

38. “(నాకు మాత్రమే) తెలిసివున్న ఆ దినపు, ఆ సమయం వరకు!”

39. (ఇబ్లీస్) అన్నాడు: “ఓ నా ప్రభూ! నీవు నన్ను అపమార్గం పట్టించావు, కావున నేను వారికి, భూమిలో (వారి దుష్కర్మలన్నీ) మంచివిగా కనబడేటట్లు చేస్తాను మరియు నిశ్చయంగా వారందరినీ అపమార్గంలో పడవేస్తాను.

40. “వారిలో నీవు ఎన్నుకున్న (నీ ఆజ్ఞాను వర్తనులైన) నీ దాసులు తప్ప!”

41. (అల్లాహ్) అన్నాడు: “ఇదే నా దగ్గరకు తెచ్చే ఋజుమార్గం.¹

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَاجِعٌ

وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ

الَّذِينَ

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

۳۶

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ

لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أَعْوَجِبَنَّهُمْ

أَجْمَعِينَ

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ

1. బహిష్కరించబడిన ఇబ్లీస్, అల్లాహుతా'అలా ఇచ్చిన నెరవేరుస్తున్నాడు. అల్లాహ్ (సు.తా.) మానవునికి మంచి చెడును అర్థంచేసుకునే జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించి, ఎవడు చెడు (షైతాన్ ప్రేరణ)లో పడిపోతాడో చూస్తాడు. ఈ విధంగా షైతాన్ అల్లాహ్ (సు.తా.) ఇచ్చి నిర్వహణలో ఒక పాత్ర నిర్వహిస్తున్నాడు. కావున షైతాన్ వలనుండి తప్పించుకునే వాడు ఋజుమార్గం మీద ఉండగలడు. ఇంకా చూడండి, 19:83 మరియు 7:24.

42. “నిశ్చయంగా, నా దాసులపై నీ అధికారం సాగదు! కేవలం మార్గభ్రష్టులై నిన్ను అనుసరించే వారిమీద తప్ప!

43. “మరియు నిశ్చయంగా, వారందరి కొరకు వాగ్దానం చేయబడిన (నివాసం) నరకమే!

44. “దానికి (నరకానికి) ఏడు ద్వారాలు ఉన్నాయి. ² వాటిలో ఒక్కొక్క ద్వారానికి ఒక్కొక్క వర్గం వారు ప్రత్యేకించబడి ఉన్నారు.

45. “నిశ్చయంగా, దైవభీతి గలవారు స్వర్గవనాలలో చెలమల మధ్య ఉంటారు.

46. “ (వారు): ‘శాంతితో సురక్షితంగా ప్రవేశించండి!’ అని ఆహ్వానించబడతారు.

47. “వారి హృదయాలలో మిగిలివున్న కాపట్యాన్ని (మూలిన్యాన్ని) మేము తొలగిస్తాము. వారు సోదరులవలే ఎదురెదురుగా పీఠాలపై కూర్చోని ఉంటారు. ³

48. “అక్కడ వారికి అలసట ఉండదు. మరియు అక్కడినుండి వారు ఎన్నడూ వెడలగొట్టబడరు.” (1/8)

49. * నా దాసులకు ఇలా తెలియజెయ్యి: నిశ్చయంగా నేను, కేవలం నేనే! క్షమించేవాడను, కరుణించేవాడను. ⁴

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ

إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾

وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ

جُزْءٌ مَّقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

إِنَّ الْمُنَاقِبِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ءَامِنِينَ ﴿٤٦﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ

إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾

لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا

هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾

﴿٤٩﴾ نَبِّئْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ

الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾

1. చూడండి, 14:22 మరియు 7:11-18.

2. నరకానికి ఏడు అంతస్తులు లేక శ్రేణులున్నాయి. 1) జహన్నమ్, 2) లజ్జా, 3) హుత్మ.

4) సయ్యార్, 5) సఖర్, 6) జహీమ్, 7) హవీయహ్. ఇది అన్నిటి కంటే క్రింది అంతస్తు,

ఇందులో మునాఫిఖులు (కపటవిశ్వాసులు) ఉంటారు. (ఫుత్త అల్-ఖదీర్). చూడండి, 74:27

వ్యాఖ్యానం 2

3. చూడండి, 56:15 మరియు 88:13.

4. చూడండి, 6:12 మరియు 6:54.

50. మరియు నిశ్చయంగా, నా శిక్షయే అతి బాధాకరమైన శిక్ష!

51. మరియు వారికి ఇబ్రాహీమ్ అతిథులను గురించి తెలుపు.¹

52. వారు అతని వద్దకు వచ్చి: “నీకు శాంతి కలుగు గాక (సలాం)!” అని అన్నారు. అతను అన్నాడు: “నిశ్చయంగా, మాకు మీ వలన భయం కలుగుతున్నది.”²

53. వారు జవాబిచ్చారు: “నీవు భయపడకు! నిశ్చయంగా, మేము జ్ఞానవంతుడైన ఒక కుమారుని శుభవార్తను నీకు ఇస్తున్నాము.”

54. (ఇబ్రాహీమ్) అన్నాడు: “మీరు ఈ ముసలితనంలో నాకు (కుమారుడు కలుగుననే) శుభవార్తను ఇస్తున్నారా? మీరు ఎలాంటి (అసాధ్యమైన) శుభవార్తను ఇస్తున్నారు?”

55. వారన్నారు: “మేము నీకు సత్యమైన శుభవార్తను ఇచ్చాము. కనుక నీవు నిరాశ చెందకు.”

56. (ఇబ్రాహీమ్) అన్నాడు: “తన ప్రభువు కారుణ్యంపట్ల నిరాశ చెందేవారు మార్గభ్రష్టులు తప్ప మరెవరు?”

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ

50

وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ

إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ

عَلِيمٍ

قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ

الْكِبَرِ فِيمَا تَبْشُرُونَ

قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ

مِنَ الْقَانِطِينَ

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ

رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ

1. ఇబ్రాహీమ్ (అ.స.) యొక్క వివరమైన గాథ కొరకు చూడండి, 11:69-76 దీనికి కొంత కాలం ముందే అవతరింపజేయబడిన సూరహ్.

2. వారి భయానికి కారణం కొరకు చూడండి, 11:70 దీని ద్వారా తెలిసేదేమిటంటే ఇబ్రాహీమ్ (అ.స.) ఒక దైవప్రసక్త అయినా, వచ్చిన అతిథులు దైవదూతలని వారు చెప్పేంతవరకు తెలుసుకోలేక పోయారు. అంటే దైవప్రసక్తలకు అగోచరజ్ఞానం ఉండదు. అల్లాహ్ (సు.తా.) వారికి తెలిపినది మాత్రమే వారికి తెలుస్తుంది.

57. (ఇంకా) ఇలా అన్నాడు: “ఓ దైవదూతలారా! మరి మీరు వచ్చిన కారణమేమిటి?”

58. వారన్నారు: “వాస్తవానికి మేము అపరాధులైన జాతివారి వైపునకు పంపబడ్డాము,¹

59. “లూత్ ఇంటి వారు² తప్ప; నిశ్చయంగా వారందరినీ రక్షిస్తాము -

60. “అతని భార్య తప్ప! (ఆమెను గురించి అల్లాహ్ అన్నాడు): ‘నిశ్చయంగా, ఆమె వెనుక ఉండిపోయే వారిలో చేరుతుందని మేము నిర్ణయించాము.’”³

61. తరువాత ఆ దేవదూతలు లూత్ ఇంటి వారి వద్దకు వచ్చినపుడు;

62. (లూత్) అన్నాడు: “నిశ్చయంగా, మీరు (నాకు) పరాయి వారిగా కనిపిస్తున్నారు.”⁴

63. వారన్నారు: “కాదు! వాస్తవానికి వారు (దుర్మార్గులు) దేనిని గురించి సందేహంలో పడి ఉన్నారో, దానిని (ఆ శిక్షను) తీసుకొని నీవద్దకు వచ్చాము.⁵

64. “మరియు మేము నీవద్దకు సత్యాన్ని తెచ్చాము. మరియు మేము నిశ్చయంగా, సత్యం పలుకుతున్నాము.

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمَنجُوهُمْ ﴿٥٩﴾

أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾

إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ ۗ قَدَرْنَا ۗ إِنَّا لَنِعَنَ

الْعَالَمِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ ءَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مِّنْكَرُونَ ﴿٦٢﴾

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ

يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾

وَأَنبَأْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾

﴿٦٤﴾

1. సొడోమ్ మరియు గొమొర్రాహ్ ప్రజల గాథ కొరకు చూడండి, 7:80-84 మరియు 11:77-83.

2. అల: అంటే ఇంటివారే కాక అనుచరులందరూ కూడా అన్నమాట.

3. చూడండి, 7:83, 11:81 మరియు 66:10.

4. ఆ దేవదూతలు యువకుల ఆకారంలో వచ్చారు. చూడండి, 11:77.

5. చూడండి, 6:57-58, 8:32, 11:8.

65. “కావున నీవు కొంత రాత్రి మిగిలి ఉండగానే, నీ ఇంటి వారిని తీసుకొని బయలుదేరు, నీవు వారి వెనుక పో! మీలో ఎవ్వరూ కూడా వెనుదిరిగి చూడరాదు; మరియు మీరు, మీకు ఆజ్ఞాపించిన వైపునకే, పోతూ ఉండండి.”

66. మరియు (మా దూతల ద్వారా) మా ఆదేశాన్ని అతనికి ఇలా తెలియజేశాము: “నిశ్చయంగా, తెల్లవారే సరికి వారందరూ సమూలంగా నిర్మూలించబడతారు.”

67. మరియు నగరవాసులు ఉల్లాసంతో అక్కడికి వచ్చారు.

68. (లూత్) అన్నాడు: “వాస్తవానికి, మీరు నా అతిథులు, కావున నన్ను అవమానంపాలు చేయకండి.”¹

69. “మరియు అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉండండి మరియు నా గౌరవాన్ని పోగొట్టకండి.”

70. వారన్నారు: “‘ప్రపంచంలోని (ప్రతి వాణ్ణి) వెనకేసుకోకు!’ అని మేము నిన్ను వారించలేదా?”²

71. (లూత్) అన్నాడు: “మీకు (ఏమైనా) చేయాలనే ఉంటే, నా కుమార్తెలు (జాతి స్త్రీలు) ఉన్నారు.”³

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ
وَاتَّبِعْ أَذْبَرَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ
أَحَدٌ وَأَمْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَفَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ
هَتُوَلَاءَ مَفْطُوحٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾

قَالَ إِنَّ هَتُوَلَاءَ صِيفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾

وَأَنْقُوا لِلَّهِ وَلَا تَخْزَوْنَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَوْلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

قَالَ هَتُوَلَاءَ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾

1. చూడండి, 7:80-81, 11:77-79.

2. లూత్ ('అ.స.) సొడోమ్ ప్రాంతంలో విదేశీయుడు. ఎందుకంటే అతను మెసపొటోమియా నుండి వచ్చిన వాడు. చూడండి, 7:80-82.

3. లూత్ ('అ.స.) తన జాతి స్త్రీలను తన కుమార్తెలని సంబోధించారు.

72. “నీ ప్రాణం సాక్షి! నిశ్చయంగా, వారు తమ (కామ) మత్తులో త్రోవతప్పి తిరుగు తున్నారు.”¹ (అని దేవదూతలు అన్నారు).

73. ఆ పిదప సూర్యోదయ సమయమున ఒక భయంకరమైన అరుపు (‘సయ్ హా’) వారిని పట్టుకున్నది.

74. తరువాత మేము ఆ నగరాన్ని తలక్రిందులుగా చేశాము మరియు వారిపై కాల్చినమట్టి గులకరాళ్ళను కురిపించాము.

75. నిశ్చయంగా, ఇందులో దూరదృష్టి గలవారికి ఎన్నో సూచనలున్నాయి.

76. మరియు వాస్తవానికి ఆ ప్రాంతం ఒక రహదారి పైననే ఉన్నది.

77. నిశ్చయంగా, ఇందులో విశ్వసించిన వారికి ఒక సూచన ఉంది.

78. మరియు అయ్ కహ్ (మద్యం) వాసులు కూడా దుర్మార్గులుగానే ఉండే వారు.²

79. కావున మేము వారి మీద కూడా ప్రతీకారం తీర్చుకున్నాము. మరియు ఆ రెండు (శిథిలాలు) కూడా ఒక స్పష్టమైన మార్గం మీద ఉన్నాయి.³

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ

٧٢

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ

٧٣

فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا

عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ

٧٤

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ

٧٥

وَإِنَّهَا لِبِسْبِيلٍ مُّقِيمٍ

٧٦

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ

٧٧

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لظَالِمِينَ

٧٨

فَأَنقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُّبِينٍ

٧٩

1. కొందరు వ్యాఖ్యాతలు ఈ ఆయత్ లూత్ (అ.స.)ను సంబోధిస్తున్నదని అంటారు. మరికొందరు దైవప్రవక్త (‘స’అస)ను సంబోధిస్తున్నదని. అల్లాహుతా’అలా ఇక్కడ ము’హమ్మద్ (‘స’అస) యొక్క ప్రాణ సాక్ష్యం ఇస్తున్నాడు. ఆయన (సు.తా.) తాను కోరిన దాని ప్రమాణం చేస్తాడు. కాని మానవులకు అల్లాహుతా’అలా తప్ప మరెవ్వరి ప్రమాణం చేయటం ధర్మసమ్మతం కాదు.
2. అయ్ కహ్ వాసులు (దట్టమైన వనవాసులు) మద్యం ప్రజలు. వారు తమ ప్రవక్త ము’ఐబ్ ను తిరస్కరించారు. వారు ఒక భూకంపం మరియు జ్వాలాముఖి సంభవించి నాశనమయ్యారు. చూడండి, 7:85-93 మరియు 11:84-95.
3. లూత్ (అ.స.) ప్రజలు మరియు ము’ఐబ్ (అ.స.) ప్రజలు దగ్గరి దగ్గరి ప్రాంతాలలో నివసించారు. వారు లూత్ (అ.స.) మరణించిన కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత వచ్చారు.

80. మరియు వాస్తవానికి హిజ్ర్ వాసులు కూడా ప్రవక్తలను అసత్యవాదులన్నారు.¹

81. మరియు వారికి కూడా మేము అద్భుత సూచన(ఆయతు)లను ఇచ్చి ఉంటిమి. కాని వారు వాటినుండి విముఖులై ప్రవర్తించారు.²

82. మరియు వారు కొండలను తొలచి గృహాలను నిర్మించుకునేవారు, సురక్షితంగా (ఉండగలమని భావిస్తూ)!

83. చివరకు ఒక ఉదయమున ఒక తీవ్రమైన గర్జన (పేలుడు) వారిపై కూడా వచ్చి పడింది.

84. అప్పుడు వారు సంపాదించింది వారికి ఏ మాత్రం పనికిరాలేక పోయింది.

85. మరియు మేము ఆకాశాలనూ, భూమినీ మరియు వాటి మధ్యనున్న సర్వాన్ని కేవలం సత్యంతోనే⁴ సృష్టించాము. మరియు నిశ్చయంగా, తిరుగుగడియ రానున్నది. కావున నీవు ఉదార భావంతో వారిని ఉపేక్షించు!

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ

80

وَأَيَّنَّ لَهُمْ وَأَيَّنَّا فَكَاؤُنَا عَنْهَا

81

وَكَانُوا يَتَحَوَّنُ مِنْ الْجِبَالِ يَوْمَئِذٍ

82

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ

فَمَا أَعْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا

بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ

لَأَنِيئَةٌ فَأَصْفَحْ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ

1. స'మూద్ జాతి మరియు వారి ప్రవక్త 'సాలిహ్' (అ.స.) నివసించే ప్రాంతం పేరు 'హిజ్ర్, కావున వారిని అన్-హాబ్-అల్-హిజ్ర్ అంటారు. ఈ ప్రాంతం మదీనా-తబూక్ ల మధ్య ఉంది. చూడండి, 7:73-79.

2. ఆ అద్భుత సూచనలలో ఆ ఆడబంటె ఒకటి. కాని వారు దానిని చంపేశారు.

3. చూడండి, 7:74. 9వ హిజ్ర్ లో దైవప్రవక్త ('స'అస) తబూక్ దండయాత్రకు పోయేటప్పుడు, ఈ నగరం దారిలో వచ్చింది. అతను ('స'అస) తమ నెత్తిమీద బట్ట చుట్టుకున్నారు మరియు తమ ఒంటె గమనాన్ని తీవ్రం చేశారు. మరియు తమ సహాబీలతో ఇలా అన్నారు: 'ఏడుస్తూ, అల్లాహ్ (సు.తా.) శిక్షకు భయపడుతూ ఈ నగరం నుండి ప్రయాణించండి.' ('స'హి'హ్ బు'ఖారీ, 433; 'స. ముస్లిం, 2285. ఇబ్నె-కసీ'ర్ వ్యాఖ్యానం).

4. చూడండి, 53:31.

86. నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు సర్వ సృష్టికర్త,¹ సర్వజ్ఞుడు.²

87. మరియు మేము నిశ్చయంగా, నీకు తరచుగా పరింపబడే ఏడు (సూక్తులను)³ మరియు సర్వోత్తమ ఖుర్ఆన్ ను ప్రసాదించాము.

88. వారిలో (అవిశ్వాసులలో) కొందరికి మేము ఒసంగిన ఐహిక సంపదలను నీవు కన్నెత్తి కూడా చూడకు మరియు వారి (అవిశ్వాస) వైఖిరికి బాధపడకు మరియు విశ్వసించిన వారికి (ఆశ్రయమివ్వటానికి) నీ రెక్కలను విప్ప.⁴

89. మరియు (ఓ ము'హమ్మద్!) వారితో ఇలా అను: "నిశ్చయంగా, నేను స్పష్టమైన హెచ్చరిక చేసేవాడను మాత్రమే!"

90. ఏ విధంగానైతే మేము, (గ్రంథాన్ని) విభజించే వారిపై అవతరింపజేశామో!⁵

٨٦ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي

وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ

أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ

وَأخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ

٨٩ وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ

٩٠ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقَسِّمِينَ

1. అల్-ఖల్లాఖ్: The Greatest Creator, The Creator of all things. సృష్టి క్రియలో పరిపూర్ణుడు, సృష్టికర్త. సముచిత రూపం శక్తిసామర్థ్యాలను ఇచ్చి తీర్చిదిద్ది అత్యుత్తమంగా సృష్టించేవాడు. చూడండి, అల్-ఖాలిఖు: 7:102.

2. చూడండి, 7:199.

3. సబ్-అమ్మీనల్-మనాని. ఈ పేరు సురాహ్ అల్-ఫాతిహాకు దైవప్రవక్త ము'హమ్మద్ (స'అస) స్వయంగా ఇచ్చారు. అది దివ్య ఖుర్ఆన్ సారం (ఉమ్మూల్-కితాబ్) అని కూడా అనబడుతుంది. ('స'హీహ్ బు'ఖారీ, కితాబ్ అత్తఫ్సీర్ సురాహ్ అల్-హిజ్ర్). చూడండి, సూరహ్ అల్-ఫాతిహా (1).

4. విశ్వసించినవారితో సానుభూతితో, ప్రేమతో, కనికరంతో వ్యవహరించు. చూడండి, 17:24.

5. 1) కొందరు వ్యాఖ్యాతలు అస్త్రల్-నా అవతరింపజేశాము. అంటే 'అజాబ్ - శిక్ష అనే అర్థంలో తీసుకున్నారు. ఆ శిక్ష వారి (ఖురైషుల) కొరకు ఎవరైతే దివ్యగ్రంథాన్ని (ఈ ఖుర్ఆన్ ను) వేర్వేరు ముక్కలుగా చేసి, కొంత భాగాన్ని కవిత అని, కొంత భాగాన్ని మంత్రజాలమని, మరికొంత భాగాన్ని ప్రాచీన గాథలని, పేర్లు పెట్టారో!

91. ఎవరైతే ఈ ఖుర్ఆన్‌ను (తమ తిరస్కారంతో) ముక్కలు ముక్కలుగా చేశారో!

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾

92. నీ ప్రభువు సాక్షిగా! నిశ్చయంగా, మేము వారందరినీ ప్రశ్నిస్తాము;

فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾

93. వారు చేస్తూ ఉండిన కర్మలను గురించి.

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

94. కావున నీకు ఆజ్ఞాపించబడిన దానిని బహిరంగంగా చాటించు. ¹ మరియు అల్లాహ్‌కు సాటి కల్పించే వారి (ముఝ్రిక్ల) నుండి విముఖుడవగు.

فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ

الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

95. నిశ్చయంగా, నీతో పరిహాసాలాడే వారి నుండి నిన్ను రక్షించటానికి మేమే చాలు!

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾

96. ఎవరైతే అల్లాహ్‌తో పాటు ఇతర దైవాలను కూడా (ఆరాధనకు) నియమించుకుంటున్నారో, వారు త్వరలోనే (సత్యాన్ని) తెలుసుకుంటారు.

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا

ءَاخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

2) మరికొందరు వ్యాఖ్యాతలు ముఖ్సిమీన్ - అంటే పూర్వ గ్రంథ ప్రజలు (యూదులు, క్రైస్తవులు) అని అంటారు. మరియు ఖుర్ఆన్ అంటే తొరాత్ / ఇంజిల్ అంటారు. వారు వీటిని విభిన్న భాగాలలోకి ముక్కలు ముక్కలుగా చేశారు.

3) ఇంకా కొందరు వ్యాఖ్యాతలు వీరు 'సాలిహ్' ('అ.స.) యొక్క జాతివారు అంటారు. వారు 'సాలిహ్' మరియు అతని కుటుంబం వారిని చంపి ముక్కలు చేయాలని కుట్రలు పన్నారు. చూడండి, 27:49.

4) మరొక వ్యాఖ్యానం ఏమిటంటే దివ్యగ్రంథపు కొంత భాగాన్ని నమ్మి ఇతరభాగాన్ని తిరస్కరించటం.

1. ఈ ఆయత్ అవతరించక ముందు దైవప్రపక్త ('స'అస) రహస్యంగా ప్రజలకు ధర్మబోధన (తల్గి / దా'వా) చేసేవారు. ఇది అవతరింపజేయబడిన తరువాత బహిరంగంగా ధర్మబోధన (దా'వా) చేయటం ప్రారంభించారు. (ఫ'త్తై అల్-ఖదీర్).

97. మరియు వాస్తవానికి వారు పలికే మాటల వలన నీ హృదయానికి తప్పక కష్టం కలుగుతుందని మాకు బాగా తెలుసు.

98. కావున నీవు నీ ప్రభువు పవిత్రతను కొనియాడుతూ స్తోత్రం చేస్తూ ఉండు మరియు సాష్టాంగం (సజ్జా) చేసేవారిలో చేరు.

99. మరియు తప్పక రాబోయే ఆ అంతిమ ఘడియ (మరణం) వచ్చేవరకు, నీ ప్రభువును ఆరాధిస్తూ ఉండు.¹ (1/4)

*****

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَصِيقُ صَدْرَكَ

بِمَا يَقُولُونَ ﴿١٧﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ

السَّاجِدِينَ ﴿١٨﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ

الْيَقِينُ ﴿١٩﴾

1. అల్-యఖీను: అంటే మరణం. (స.బుఖారీ, కితాబ్ అత్తఫీర్). ఇంకా చూడండి, 74:47.